

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

*Anexa nr. 1
la Hotărârea Consiliului INJ
nr. 6/1 din 10 aprilie 2024*

CURRICULUM

la disciplina

„Pregătirea cauzei penale pentru cercetarea judecătorească”
(candidați la funcții de judecător și de procuror)

AUTORI:

Ion CHIRTOACA,
judecător, master în drept, doctorand,
formator INJ

_____ **AVIZAT**

Șef al Direcției instruire și cercetare,
Ecaterina POPA

CHIȘINĂU, 2024

I. PRELIMINARII

Judecarea cauzei penale cuprinde mai multe etape, rolul diriguitor la fiecare etapă îi revine instanței de judecată. Prin urmare, instanța de judecată are obligația de a crea, atât părților cât și participanților la proces, condiții egale pentru cercetarea multilaterală și deplină a cauzei deduse judecării.

Astfel, judecarea cauzei în prima instanță este divizată în următoarele etape procesuale: punerea pe rol a cauzei penale - care cuprinde și ședința de judecată preliminară -, cercetarea judecătorească, dezbaterile judiciare, ultimul cuvânt al inculpatului, deliberarea și adoptarea sentinței. Toate aceste compartimente cuprind activități procesuale comune, dar și distincte, care sunt impuse de dispozițiile procesuale speciale.

Un interes tot mai sporit actualmente, instanțele de judecată acordă pregătirii cauzelor penale pentru cercetarea judecătorească. Este important să evidențiem că anume la această etapă procesuală are loc realizarea deplină și efectivă a principiilor contradictorialității, publicității, a egalității de arme a părților, a aflării adevărului.

Acțiunile judecătorului la etapa pregătirii cauzei penale pentru cercetarea judecătorească, sunt îndreptate spre crearea condițiilor ca în cadrul cercetării judecătorești părțile să-și poată exercita efectiv drepturile care decurg din calitatea procesuală deținută. Concluzia dată rezultă din conținutul art. 315 Cod de procedură penală - „egalitatea în drepturi a părților în fața instanței”. Originea acestui principiu derivă din conținutul art. 21 al Constituției Republicii Moldova, în care se consacră faptul că „orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi dovedită în mod legal în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale”. Astfel, activitatea judecătorului la această etapă este similară cu a unui arbitru care creează și asigură condiții egale pentru toți subiecții procesuali.

În legătură cu nereglementarea unor prevederi previzibile ale legislației procesual penale ce reglementează pregătirea cauzelor penale pentru cercetarea judecătorească, apar numeroase incidente procesuale ce urmează a fi analizate, studiate și soluționate. Acest lucru este evidențiat și de faptul că, de la intrarea în vigoare a Codului de procedură penală al Republicii Moldova, o serie dintre dispozițiile procesuale ce reglementează pregătirea cauzei penale pentru cercetarea judecătorească au suferit o multitudine de modificări și multiple sesizări a Curții Constituționale.

Din considerentele enunțate, a devenit necesar ca viitorii judecători și procurori să studieze aprofundat etapa pregătirii cauzelor penale pentru cercetarea judecătorească, să se familiarizeze cu particularitățile cererilor și demersurilor de la această etapă cât și particularitățile întocmirii actelor procedurale specifice. Nu mai puțin important este ca viitorii judecători să înțeleagă că, pregătirea cauzei penale pentru cercetarea judecătorească, prin prisma actelor emise nu urmează să substituie instanța fond.

Remarcăm aportul științific adus pregătirii cauzelor penale pentru cercetarea judecătorească a profesorului Igor Dolea, a dnei Tatiana Vîzdoaga, a dlui Dumitru Roman. tc.

Apreciind la justa valoare efortul savanților și a practicienilor nominalizați, trebuie totuși, să menționăm că, majoritatea problemelor, legate de apariția, consolidarea și dezvoltarea concepțiilor juridico-științifice specifice pregătirii cauzelor penale pentru cercetarea judecătorească, sunt legate de esența și conținutul acestor norme procesuale, care deseori nu sunt destul de previzibile ceea ce degajează o practică judiciară neuniformă.

Curriculumul și scenariile practice în baza cărora se vor desfășura activitățile în cadrul cursului sunt elaborate în baza legislației procesual penale în vigoare a Republicii Moldova, a

doctrinei juridice de specialitate, a practicii judiciare, a jurisprudenței Curții Constituționale și a jurisprudenței CtEDO fapt care va permite viitorilor judecători și procurori să-și completeze și aprofundeze cunoștințele teoretice cât și abilitățile practice.

În concluzie reamintim despre importanța garantării la etapa pregătirii cauzelor penale pentru cercetarea judecătorească a principiului prezumției nevinovăției, care trebui să ghideze instanța de judecată până la momentul pronunțării sentinței.

II. COMPETENȚE

Prin studiul disciplinei „Pregătirea cauzei penale pentru cercetarea judecătorească”, audientul va obține următoarele competențe:

- să determine tendințele practicii judiciare naționale și a jurisprudenței CtEDO în materie de pregătire a cauzei penale pentru cercetarea judecătorească;
- să determine soluțiile corecte pentru incidentele procesuale ce apar la etapa pregătirii cauzei penale pentru cercetarea judecătorească;
- să determine rolul procurorului și a părților în cadrul etapei de pregătirea cauzei penale pentru cercetarea judecătorească;
- să utilizeze metodele specifice dreptului procesual penal în procesul de elucidare a esenței juridice a normelor procesuale ce reglementează etapa premergătoare cercetării judecătorești;
- să compare reglementările legale cu practica judiciară națională și cu standardele ce derivă din jurisprudența CtEDO ce se referă la etapa pregătirii cauzelor penale pentru cercetarea judecătorească

III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

La sfârșitul studiului disciplinei, audientul va fi capabil să:

- estimeze eficiența normelor procesuale care reglementează pregătirea cauzei penale pentru cercetarea judecătorească;
- aprecieze importanța etapei de pregătire a cauzelor penale pentru cercetarea judecătorească;
- să cerceteze prin intermediul activităților individuale aspectele teoretice și practice ale soluționării incidentelor procesuale specifice etapei de pregătire a cauzei penale pentru cercetarea judecătorească;
- să identifice particularitățile activității judecătorului, procurorului cât și a altor participanți la proces în cadrul etapei pregătirii cauzei penale pentru cercetarea judecătorească.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Formatori	Semestrul	Total ore	Ore Curs	Ore practice	Evaluarea
Pregătirea cauzei penale pentru cercetarea judecătorească	Ion Chirtoaca	II	16	16	0	Curs deplin

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr. d/o	Tematica	Ore curs	Ore practice
1.	Considerațiuni generale privind judecarea cauzei penale.	4	
2.	Punerea pe rol a cauzei penale, partea pregătitoare a ședinței de judecată.	2	
3.	Particularitățile ședinței de judecată preliminară (examinarea cererilor și a demersurilor).	6	
4.	Actele procedurale emise de instanțe la etapa pregătirii cauzelor penale pentru cercetarea judecătorească (analiza practicii judiciare).	4	
TOTAL		16	0

VI. UNITĂȚI TEMATICE

Unități tematice	Strategii didactice/Resurse logistice	Sugestii pentru lucrul individual
Tema 1. Considerațiuni generale privind judecarea cauzei penale		
<i>Ore curs</i>		
1. 2. Condițiile generale de judecare a cauzei penale 3. Obiectul fazei de judecată penală; 4. Principiile specifice fazei judecării cauzei penale; 5. Poziția procesuală a participanților la faza judecării cauzei penale;	Prelegere interactivă (cu suport vizual) Brainstorming; Proiector/laptop Flipchart Acces la internet Soft ZOOM.	
Tema 2. Punerea pe rol a cauzei penale, partea pregătitoare ședinței de judecată		
<i>Ore de curs</i>		
1. Trimiterea cauzei în judecată; 2. Repartizarea cauzei pentru judecare; 3. Acte procesuale specifice;	Curs – prelegere Proiector/laptop Prelegere interactivă (cu suport vizual) Brainstorming Soft ZOOM	
<i>Ore practice</i>		
Studiu de caz. Întocmirea actelor procesuale		
Tema 3. Particularitățile ședinței de judecată preliminară (examinarea cererilor și a demersurilor)		
<i>Ore de curs</i>		
	Curs –prelegere	

<ol style="list-style-type: none"> 1. Scopul și obiectivele ședinței preliminare; 2. Principiile specifice ale ședinței preliminare; 3. Soluționarea cererilor, plângerile și demersurile parvenite de la faza de urmărire penală; 4. Stabilirea listei probelor; <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Studii de caz, analiza incidentelor procesuale. Lucru în grup.</p>	Proiector/laptop Prelegere interactivă (cu suport vizual); Brainstorming Soft ZOOM	
<p>Tema 4. Actele procedurale emise de instanțe la etapa pregătirii cauzelor penale pentru cercetarea judecătorească (analiza practicii judiciare)</p>		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Efectele emiterii încheierii judecătorești privind desfășurarea ședinței preliminare; 2. Încetarea procesului penal în ședință preliminară; <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Studii de caz, analiza practicii judiciare. Întocmirea actelor procesual-penale.</p>	Curs - prelegere Proiector/laptop Prelegere interactivă (cu suport vizual) Brainstorming Soft ZOOM	

VII. EVALUAREA

Evaluarea continuă se va realiza prin:

- participarea audiențelor în cadrul orelor de curs și a celor practice;
- realizarea activităților individuale;
- întocmirea actelor procesuale.

VIII. BIBLIOGRAFIE

Acte legislative specifice domeniului de specialitate:

- Constituția Republicii Moldova (adoptată de Parlamentul Republicii Moldova la 29.07.1994) // Monitorul Oficial al Republicii Moldova. – 1994. – Nr.1.
- Codul de procedură penală al Republicii Moldova din 14.03.2003;
- Codul de procedură penală a Republicii Moldova (Comentariu aplicativ), aut. Igor Dolea, Editura Cartea Juridică, Chișinău 2016;
- Codul de procedură penală al Republicii Moldova din 24 martie 1961. În *Veștile RSSM*, 1961 (abrogat).

Bibliografie de profil:

- Poalelungi, M., Vîzdoaga T., et. alt. *Manualul judecătorului pentru cauze penale* Aut., Chișinău 2013, Tipografia Centrală, ISBN 978-9975-53-231-0;
- Osoianu, T., Ostavciuc, D. *Urmărirea penală*, Chișinău 2021, Editura „Cartea Militară”, ISBN 978-9975-157-58-2;
- Dolea, I., Roman, D., Vîzdoaga, T., A. Cerbu ș.a. *Drept procesual penal*, ediția a III-a, Chișinău: Tipografia Centrală, 2009, 784 p., ISBN- 9975-79-343-6.
- Theodoru, Gr., Chiș, I.-P. *Tratat de Drept procesual penal*, ediția a IV-a, Editura Hamangiu, București 2020, ISBN 978-606-27-1671-4;
- Pătulea, V. *Proces echitabil: jurisprudența comentată a Curții Europene a Drepturilor Omului*, Institutul român pentru drepturile omului, București 2007;
- Negru, A. I. *Administrarea și aprecierea probelor în procesul penal*, editura Universul Juridic, 2022, ISBN 978-606-39-0827-9;
- Olaru, M. *Fazele procesului penal român*, Revista Acta Universitatis, ISSN 2285-0171, 2014, Vol. III;
- Boțian, E. *Drept procesual penal. Note de curs*, editura BURG, Sibiu 2016;
- *Modele de acte procedurale în procesul penal*, Chișinău 2014;
- Tanoviceanu I. *Tratat de drept și procedură penală*. Edițiunea a II-a, Vol. V. București: Curierul judiciar, 1927. 851 p.
- Volonciu, N. *Tratat de procedură penală. Partea generală*. Vol. I. București: Paideia, 1996, 510 p, ISBN 973-9131-38-7.
- Ceachir A. *Admisibilitatea probelor prezentate de apărător în procesul penal: Teză de doctor în drept*. Chișinău, 2023;
- Chirtoaca I. *Particularitățile punerii pe rol a cauzelor penale – aspecte teoretico-practice*. În: Revista „Legea și viața”, 2022 – ediția septembrie-octombrie, p.129-135.

Jurisprudența Curții Constituționale:

- Hotărârea Curții Constituționale nr. 3 din 24.01.2023, privind excepția de neconstituționalitate a art. 321 alin. (2) pct. 3) și alin. (4) Cod procedură penală;
- Hotărârea Curții Constituționale, nr. 9 din 29.04.2016, privind modul de executare a Hotărârii Curții Constituționale nr. 3 din 23 februarie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a alineatelor (3), (5), (8) și (9) ale articolului 186 din Codul de procedură penală (termenul arestului preventiv) pct. 26-28;
- Hotărârea Curții Constituționale nr. 1 din 22 ianuarie 2008, privind controlul constituționalității art. 2 alin. (1) și alin. (4) din Codul de procedură penală;
- Hotărârea Curții Constituționale nr. 26 din 23 octombrie 2007, pentru controlul constituționalității unor prevederi ale art.298, art.300 și art.313 din Codul de procedură penală, introduse prin Legea nr.264-XVI din 28 iulie 2006 “Pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova”;
- Decizia de inadmisibilitate nr. 16 din 15 februarie 2022, privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 342, 346, 350, 352 și 437 din Codul de procedură penală;
- Decizia de inadmisibilitate nr. 54 din 13 aprilie 2021 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 279¹ alin. (2) din Codul de procedură penală (*disjungerea cauzelor penale*), pct. 32;

- Decizia de inadmisibilitate nr. 14 din 2 februarie 2021, privind excepția de neconstituționalitate a articolului 351 alin. (6) din Codul de procedură penală;
- Decizia Curții Supreme de Justiție, nr. 1ra-61/20 din data de 19.05.2020. http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=16170;
- Decizia de inadmisibilitate a Curții Constituționale nr. 9 din 27 ianuarie 2020, para. 19, privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 347 alin. (3) din Codul de procedură penală;
- Decizia Curții Constituționale nr. 91 din 19 septembrie 2019, de inadmisibilitate a sesizării nr. 132g/2019, privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 297 din Codul de procedură penală;
- Decizia de inadmisibilitate a Curții Constituționale nr. 38 din 14 martie 2019, par. 22, privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 342 alin. (2), 346 și 352 alin. (3) din Codul de procedură penală (invocarea nulității probelor la ședința preliminară);
- Decizia Curții Constituționale nr. 109 din 07.11.2017, privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 243 alineatul (1) literele a) și c) din Codul penal;
- Decizia Curții Constituționale nr. 47 din 22.05.2018 de inadmisibilitate a sesizării nr. 56g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 94 alin. (1) din Codul de procedură penală, pct. 51-53;
- Decizia Curții Constituționale nr. 78/2018 privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 90 și 95 din Codul de procedură penală;
- Decizia de inadmisibilitate nr. 120 din 15 decembrie 2017, privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolului 95 alineatul (2) din Codul de procedură penală, privind admisibilitatea probelor;
- Decizia Curții Constituționale Române cu nr. 641 din 11 noiembrie 2014, para. (27) <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/163600>.

Jurisprudența CtEDO:

- Hotărârea Felix Guțu v. Moldova, 20.10.2020;
- Hotărârea Grădinar v. Moldova, 08.04.2008, para. 109;
- Hotărârea Ghimp v. Moldova, 30.10.2012;
- Hotărârea Dragotoniș și Militaru-Pidhorni v. România, 24.05.2007;
- Hotărârea Adrian Constantin v. România, 12.04.2011;
- Decizia Brandstetter v. Austria, 29.08.1991 para. 67;
- Hotărârea Kamasinski v. Austria, 19.12.1989.

Jurisprudența Curții Supreme de Justiție:

- Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție, cu privire la practica asigurării controlului judecătoresc de către judecătorul de instrucție în procesul urmăririi penale, Nr. 7 din 04 iulie 2005, pct. 1.
- Hotărârile Curții Supreme de Justiție, cu privire la unele chestiuni ce vizează participarea procurorului la judecarea cauzei penale, nr. 12 din 24 decembrie 2012, pct. 6.
- Decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 19.05.2020. Dosar nr. 1ra-61/20. http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=16170 ;

- Decizia CSJ nr. 1ra-582/12, https://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=9253.